

Tre viktige asylpolitiske saker våren 2018

Opphør av flyktningstatus

I asylforliket fra november 2015 ble stortingsflertallet enige om at flyktningstatus og oppholdstillatelse i Norge kan opphøre hvis situasjonen i hjemlandet forbedres. Flyktninger som har bodd flere år i Norge kan miste oppholdstillatelsen og bli sendt til hjemlandet på grunn av forhold som ikke skyldes flyktningens egne handlinger. Bruken av opphør innebærer at Norge leder an internasjonalt i å svekke flyktnings rettigheter. Varsel om opphør skaper usikkerhet som er ødeleggende for integrering.

Opphørsbestemmelsen har så langt først og fremst rammet somaliske flyktninger. UDI vurderer nå å trekke tilbake tillatelsen til en stor gruppe somaliske flyktninger som kom til Norge mellom 2012 og 2014, som risikerer å måtte returnere til Mogadishu. Situasjonen i Mogadishu er ikke tilstrekkelig forbedret til at flyktningstatus kan opphøre, noe også UNHCR bekrefter i et brev¹ til norske myndigheter. Justis- og beredskapsdepartementet har i tillegg instruert UDI om at flyktningstatus skal kunne trekkes tilbake i tilfeller hvor flyktninger henvises til internflukt, i strid med anbefalinger fra UNHCR. Departementet har også instruert utlendingsmyndighetene om at det ikke skal vurderes om opphør er forholdsmessig i den enkelte saken.

- *NOAS anbefaler: Opphør av flyktningstatus bør praktiseres i tråd med Flyktningkonvensjonen og FNs anbefalinger*

Veiledning til asylsøkere med avslag

Mange asylsøkere forstår ikke hvorfor de har fått avslag, og har et stort behov for informasjon og veiledning. Slik realitetsorientering er viktig, og ofte en forutsetning for at asylsøkere skal velge assistert retur til hjemlandet. Informasjon og veiledning til barnefamilier er særlig viktig, for å forebygge pågrep og internering av barn etter utløpt utreisefrist. Mange asylsøkere kvier seg for å oppsøke norske myndigheter, men har en lavere terskel for å oppsøke organisasjoner de har tillit til for å få informasjon og veiledning. Hittil har midler til slik veiledning kun blitt gitt i avbrutte, korte perioder, noe som gjør det vanskelig å etablere nødvendig kontakt og tillit blant asylsøkere.

- *NOAS anbefaler: Det bør innføres en fast ordning med informasjon og veiledning fra en uavhengig aktør for personer med avslag på asylsøknaden.*

Rettsikkerhet i Utlendingsnemnda (UNE)

NOAS ser særlig to svakheter ved rettsikkerheten i dagens klageordning i asylsaker: Mangel på kontradiksjon og mangel på muntlighet. UNE vurderer i en del asylsaker andre forhold enn UDI, uten at asylsøkeren gis mulighet til å uttale seg om de nye vurderingene. Denne manglende muligheten for kontradiksjon er et alvorlig rettsikkerhetsproblem. Svært få asylsøkere får mulighet til å forklare seg muntlig for UNE. Flere muntlige behandlinger vil gi UNEs avgjørelser mer legitimitet, både hos den enkelte asylsøker som vedtaket gjelder og i allmennheten. NOAS anbefaler, i tråd med utredningen til særdomstolsutvalget², at det gjøres endringer for å bedre asylsøkeres rettsikkerhet i klageordningen.

- *NOAS anbefaler: UNE bør sikre full kontradiksjon og ikke legge vekt på momenter i asylsaken som asylsøkeren ikke har fått uttalt seg om.*
- *NOAS anbefaler: Flere asylsøkere bør få mulighet til å forklare seg muntlig for UNE.*

Kontakt i NOAS: Mona Reigstad Dabour, politisk rådgiver: mrd@noas.org / 480 22 166

NOAS, 1.2.2018

¹ Les brevet her:

<https://static1.squarespace.com/static/56e6a2632b8dde4bafc35e0b/t/592ca461893fc05fa7db5afe/1496097890960/Brev+fra+UNHCR+om+opp%C3%B8r+Somalia-saker+7.+nov+2016.pdf>.

² NOU 2017:8: Særdomstoler på nye områder? (tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-8/id2542284/>).